

**Nota van antwoord zienswijzen
(batch 2 ontwerpbesluiten)**

Aramis

Datum: 10 april 2025

1. Inleiding

1.1 Zienswijzen

Van vrijdag 20 december 2024 tot en met donderdag 30 januari 2025 hebben de ontwerp-uitvoeringsbesluiten voor het project 'Aramis' ter inzage gelegen. In diverse (lokale) media en in de Staatscourant van 19 december 2024 is kennisgeving gedaan van de terinzagelegging van de 2^e set ontwerpbesluiten. Eenieder kon naar aanleiding van de ontwerpbesluiten een zienswijze indienen. Op de ontwerpbesluiten zijn binnen de zienswijzentermijn 3 zienswijzen binnengekomen.

De zienswijzen zijn geanonimiseerd en integraal opgenomen in de [inspraakbundel op de RVO-website](#). De ontvangen zienswijzen zijn geregistreerd. Aan de indieners is een ontvangstbevestiging gezonden met daarin een registratienummer. Met de opzoektabel uit de bundel kan bij het ontvangen registratienummer het bijbehorende zienswijzenummer worden opgezocht.

Hoofdstuk 2 van deze Nota van Antwoord Zienswijzen biedt een overzicht van de ingediende zienswijzen in samengevatte vorm. Deze zienswijzen zijn tevens voorzien van een reactie. Daarbij is aangegeven of en hoe met de zienswijzen rekening wordt gehouden in besluiten. De behandeling geschiedt in tabelvorm waarin elke zienswijze op basis van volgorde van het registratienummer wordt behandeld. De tabel bestaat uit vier kolommen. De eerste kolom geeft aan elk inhoudelijk punt uit de zienswijzen een eigen nummer. In de tweede kolom is het inhoudelijke punt samengevat weergegeven. In de derde kolom is de beantwoording van het inhoudelijke punt opgenomen. In de vierde kolom is per inhoudelijk punt aangegeven of dit leidt tot een wijziging in één of meer van de besluiten.

1.2 Overzicht van wijzigingen

In hoofdstuk 3 van deze Nota van Antwoord Zienswijzen is een overzicht gegeven van alle wijzigingen die hebben plaatsgevonden ten opzichte van de ontwerpvergunningen.

2. Zienswijzen

Gebruikte afkortingen in de tabel:

KGG =	Ministerie van Klimaat en Groene Groei
MER =	Milieueffectrapport
RVO =	Rijksdienst voor Ondernemend Nederland
WUR=	Wageningen University & Research
SdN =	Stichting De Noordzee
N&M =	Natuur en Milieu

Reacties

Indiener	Reactie	Beantwoording	Doorwerking in besluiten
1.	202500023 (Coöperatie Mobilisation for the Environment en Stichting Mobilisation for the Environment)		
1.1	In het ontwerpbesluit Natura 2000 activiteit wordt als voorschrift 19 opgenomen dat ten minste 50% van het onshore materieel waarbij dat mogelijk is, geëlektrificeerd moet zijn. Dat terwijl in de MER is opgenomen dat ook bij mitigerende maatregelen stikstofdeposities optreden in Natura2000 gebieden Solleveld & Kapittelduinen, Westduinpark & Wapendal, Voornes Duin, Meijendel & Berkheide, Voordelta, Duinen Goeree & Kwade Hoek en Grevelingen. Onduidelijk is waarom het voorschrift niet 100% elektrificatie voorschrijft waar dat mogelijk is en of de conclusie uit de passende beoordeling dat de genoemde Natura2000 gebieden niet aangetast worden door de stikstofdepositie juist is, gezien meerdere gebieden habitats	<i>Deze zienswijze heeft betrekking op de vergunning voor de natura 2000 activiteit die in een eerder stadium ter inzage heeft gelegen en valt daarom buiten de reikwijdte van de 2^e set ontwerpvergunningen die onlangs ter inzage hebben gelegen. Uit de procedurebeschrijving en considerans van de vergunning voor de Natura 2000 activiteit, de informatie in het MER, in het addendum op het MER en in de Nota van Antwoord op de zienswijzen op het MER daar waar het (stikstof) emissie betreft, is de onderbouwing van betreffend voorschrift te herleiden.</i>	Geen doorwerking

Indiener	Reactie	Beantwoording	Doorwerking in besluiten
	bevatten die op de z.g.n. urgente lijst staan.		
1.2	In het ontwerpbesluit Natura 2000 activiteit wordt als voorschrift 22 opgenomen dat de vaarbewegingen tussen de centrale vaarroutes en de aanlegsteigers dient te worden uitgevoerd door schepen met een lage stikstofuitstoot en waar mogelijk elektrische aandrijving. In de MER wordt aangegeven dat "specifiek voor het transport van CO2 toegeruste schepen benodigd zijn die nog gebouwd moeten worden". Als deze schepen nog niet bestaan, hoe kan dan gegarandeerd worden dat het (technisch) mogelijk is dat deze schepen lage emissies zullen hebben of elektrisch aangedreven zullen zijn?	<i>Deze zienswijze heeft betrekking op de vergunning voor de natura 2000 activiteit die in een eerder stadium ter inzage heeft gelegen en valt daarom buiten de reikwijdte van de 2^e set ontwerpvergunningen die onlangs ter inzage hebben gelegen. Uit de considerans van de vergunning voor de Natura 2000 activiteit, de informatie in het MER en in het addendum op het MER en in de Nota van Antwoord op de zienswijzen op het MER daar waar het (stikstof) emissie betreft is de onderbouwing van betreffend voorschrift te herleiden.</i>	Geen doorwerking

1.3	Betreffende de Omgevingsvergunning Flora en Fauna Activiteit: De aanwezigheid van de kneu en de impact van het project op deze soort is niet/onvoldoende onderzocht, zie bijlage.....	<i>Vergunning is niet noodzakelijk, omdat het project voldoende maatregelen neemt om effecten te voorkomen.</i> <i>De kneu kan voorkomen in het gebied van de Maasvlakte.</i> <i>De soort is niet jaarrond beschermd, en valt daarmee onder de maatregelen die worden genomen voor algemene broedvogels. Om verstoring te voorkomen is het van belang dat de kneu geen broedplaatsen heeft nabij de werkzaamheden.</i> <i>In het activiteitenplan is opgenomen dat maatregelen worden genomen om het nestelen van vogels te voorkomen.</i> <i>In de periode na ongeveer 1 maart tot augustus is het mogelijk dat in bosschages in het werkterrein broedvogels zich vestigen. Om te voorkomen dat de kneu zich nabij de werkzaamheden vestigt, kunnen worden, voorafgaand aan potentiële vestiging, bosschages (indien aanwezig) teruggesnoeid tot 1 meter. Dat vindt plaats voor 1 maart.</i> <i>Door maatregelen te nemen om het nesten te voorkomen, wordt voorkomen dat broedsel van de kneu worden verstoord of verloren gaan door de werkzaamheden. Daarmee wordt een overtreding van verbodsbepalingen voorkomen.</i>	<i>Geen doorwerking</i>
-------------------	--	---	--------------------------------

Indiener	Reactie	Beantwoording	Doorwerking in besluiten
1.4	In het Ontwerpbesluit Omgevingsvergunning Natura 2000 Activiteit wordt aangegeven dat transport van CO2 naar de CO2next terminal niet meegenomen is in de aanvraag, omdat onbekend is waar het CO2 zal worden opgevangen en waarvandaan het getransporteerd moet worden. Duidelijk is wel dat het transport voornamelijk via de binnenvaart zal verlopen. Gezien de ligging van de CO2next terminal en de verwerkingscapaciteit van het project, kan er echter wel al een redelijke inschatting worden gemaakt van het aantal extra vaarbewegingen dat zal plaatsvinden in de nabijgelegen centrale vaarroutes. Gezien het aanleveren van CO2 essentieel is voor dit project in de gebruiksfase en gezien de verschillende kwetsbare Natura 2000-gebieden die in de buurt van de terminal liggen, is het van belang dat de extra emissies die hieruit voortkomen nu al worden betrokken in het besluit.	<i>Deze zienswijze heeft betrekking op de vergunning voor de natura 2000 activiteit die in een eerder stadium ter inzage heeft gelegen en valt daarom buiten de reikwijdte van de 2^e set ontwerpvergunningen die onlangs ter inzage hebben gelegen. Uit de considerans van de vergunning voor de Natura 2000 activiteit, de informatie in het MER, het addendum op het MER en in de Nota van Antwoord op de zienswijzen op het MER daar waar het (stikstof) emissie betreft, is de onderbouwing van betreffend voorschrift te herleiden.</i>	Geen doorwerking

2.	202500027 (Stichting de Noordzee, Natuur & Milieu en Vogelbescherming Nederland)		
2.1	Wij willen u verzoeken de hierna genoemde aandachtspunten in de definitieve documenten te verwerken en in uw besluitvorming mee te nemen. Voor onze overkoepelende aandachtspunten en adviezen met betrekking tot de impact op de natuur van de voorgenomen activiteit verwijzen we naar onze zienswijze op de MER voor het Aramis-project (onze brief d.d. 24 oktober 2024). Met betrekking tot de omgevingsvergunning voor een flora- en fauna-activiteit en het activiteitenplan hebben wij vragen en opmerkingen over: de opzettelijke verstoring van de zeekoet en zijn rustplaatsen; en het nemen van alle mogelijke mitigerende maatregelen om de verstoring van zeezoogdieren tegen te gaan, en de handhaving van de uitvoering daarvan.	<i>Het MER en het addendum daarop is geen onderdeel van de vergunningaanvraag Ff activiteit en daarom kan daar niet naar worden verwezen. De vergunning voor de flora en fauna activiteit is gebaseerd op het tot de aanvraag behorende activiteitenplan. In het activiteitenplan wordt ingegaan op de verstoring van de zeekoet en mitigerende maatregelen om verstoring van de zeekoet tegen te gaan.</i>	<i>Geen doorwerking</i>

2.2	Zeekoet In het ontwerpbesluit is geoordeeld dat er geen omgevingsvergunning nodig is voor het opzettelijk verstoren van de zeekoet. Hierbij verwijst het besluit naar het activiteitenplan en de daarin genoemde mitigerende maatregelen. Dit plan gaat echter in het geheel niet in op de verstoring door geluid en licht door activiteit op de platforms die in het kader van Aramis worden aangelegd of aangepast.	<i>Onder het verbod onder 11.37 lid 1, aanhef en onder d. van het Bal, in samenhang met het derde lid van 11.37, is een vergunning niet aan de orde als de opzettelijke verstoring niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de vogelsoort. Er is geen sprake van een overtreding.</i> <i>De staat van instandhouding van de zeekoet is niet in het geding; uit verschillende bronnen (zie KEC 4.0) is er geen afname te zien van de populatie van de zeekoet. Over de langere termijn lijkt er sprake van een toename (SOVON 2021).</i> <i>In het activiteitenplan wordt niets gezegd over verstoring van zeekoeten door licht of geluid door activiteit op de platforms die in het kader van Aramis worden aangelegd of aangepast. Het nog te realiseren platform L10-R van Eni ligt vlak bij het Vogelrichtlijngebied Friese Front, een belangrijk rust- en foerageergebied voor zeekoeten. Voor de twee nieuwe platforms is niet beschreven welke verlichting wordt gebruikt, en of dit naar binnen gekeerde verlichting is of niet. De inschatting is dat het effect van de verlichting geen belangrijke verstoring oplevert, en geen significant negatieve invloed zal hebben op de Staat van Instandhouding van de zeekoet. Overigens is voor de verlichting van de schepen ten tijde van de aanleg in het Activiteitenplan aangegeven dat dit slechts de vereiste navigatieverlichting is.</i>	Geen doorwerking
-----	--	---	------------------

		<i>Omdat er geen vergunning wordt verleend voor het opzettelijk verstoren van de zeekoet, - omdat er geen sprake is van overtreding van het opzettelijk verstoren-, kunnen er geen aanvullende voorschriften voor de verlichting worden opgenomen.</i>	
2.3	Het platform van Neptune Energy (Eni) ligt vlak bij het Vogelrichtlijngebied Friese Front, een belangrijk rust- en foerageergebied voor zeekoeten. Dit kan zeker negatieve effecten hebben en de zeekoet opzettelijk verstoren. In de MER voor Aramis staat beschreven dat het effect van geluid dat komt door de aanleg/aanpassingen bij de platforms niet tot een licht negatief effect ('-' in de gebruikte methodiek) is te mitigeren. Het gaat dus om een als '--' gekwalificeerd effect. Het is daarom evident dat een omgevingsvergunning nodig is voor de zeekoet.	<i>Zie de beantwoording onder 2.2</i>	<i>Geen doorwerking</i>
2.4	Wij verzoeken om een aanvulling van de vergunningsaanvraag betreffende de verstoring van de zeekoet door activiteiten bij aanleg/aanpassing van de platforms. Op basis van deze herziene aanvraag kan opnieuw beoordeeld worden of een omgevingsvergunning kan worden afgegeven.	<i>Zie de beantwoording onder 2.2</i>	<i>Geen doorwerking</i>

2.5	Overigens vermeldt het ontwerpbesluit ten onrechte alleen artikel 11.37, lid 1, sub b van het Bal (dat betrekking heeft op rustplaatsen van vogels) en niet artikel 11.37, lid 1, sub d van het Bal (dat betrekking heeft op het verstoren van vogels, waar het ontwerpbesluit zich toe lijkt te beperken). Dit vergt een correctie en nadere motivatie waarbij wordt ingegaan op beide verboden.	<i>Het ontwerpbesluit vermeldt inderdaad per abuis artikel 11.37, lid 1 sub b. Dit moet zijn 11.37, lid 1 sub d. Dit wordt aangepast in het definitieve besluit.</i> <i>Artikel 11.37, lid 1, sub b. maakt geen onderdeel uit van de aanvraag en is daarmee niet aan de orde.</i> <i>Er is geen sprake van verstoring, zie onder 2.2</i>	<i>artikel 11.37 wordt gewijzigd in lid 1 sub d.</i>
2.6	<i>Ter verdere toelichting: in de zienswijze op de MER constateren wij dat het niet bestaan van significante effecten op zeekoeten door het heien en door het boren van putten (dat laatste duurt honderden dagen!) onvoldoende is onderbouwd. Wij hebben daarom om een aanpassing van de MER gevraagd. Wij verwachten dat er een addendum op de MER komt met een beter onderbouwde inschatting van deze effecten. De extra informatie die daar in staat zou ook betrokken moeten worden bij de aanvraag van de omgevingsvergunning voor de zeekoet.</i>	<i>Het MER en het addendum daarop is geen onderdeel van de vergunningaanvraag Ff activiteit. De vergunning voor de flora en fauna activiteit is gebaseerd op het tot de aanvraag behorende activiteitenplan.</i>	Geen doorwerking
2.7	Wij zijn het, mede gegeven bovenstaande er ook mee oneens dat er voldoende mitigerende maatregelen genomen zijn om verstoring van deze zeekoeten te voorkomen.	<i>Voor kennisgeving aangenomen. Met betrekking tot de opmerking over de bovenwettelijke best beschikbare technieken zie 2.8</i>	Geen doorwerking

	Er is in het activiteitenplan immers niet beschreven welke maatregelen worden genomen om de effecten van de aanleg/aanpassing van de platforms tot een minimum te beperken. Wij vragen om aanvullende mitigerende maatregelen in het activiteitenplan op te nemen waarbij, overeenkomstig de afspraken uit het Noordzeeakkoord, de bovenwettelijke best beschikbare technieken worden toegepast om de impact op de zeezoet zo veel als mogelijk te beperken.	<i>In het Activiteitenplan is vermeld dat bij de heiwerkzaamheden voor de conductors en de platforms geluidsbeperkende maatregelen worden genomen (bijvoorbeeld door gebruik te maken van een HSD Systeem/bubbelscherm) of een werkwijze waarbij relatief weinig onderwatergeluid zal optreden (het geluidsniveau moet onder de 164 dB liggen op 750 meter afstand).</i>	
2.8	Mitigerende maatregelen Voor meerdere andere diersoorten vinden wij de mitigerende maatregelen voor de benoemde effecten van Aramis ook te beperkt, zoals alleen een ADD en Soft start voor het onderwatergeluid voor de bruinvis en een minimale afstand van 1500 meter tot de rust- en voortplantingsplaatsen van zeehonden. Dit is niet in lijn met wat in het Noordzeeakkoord staat, afspraak 4.12 en afspraak 5.2. Hierin staat, zoals meermaals met Aramis besproken, dat met bovenwettelijke best beschikbare technieken wordt gewerkt om de impact op de natuur te beperken.	<i>De effecten van onder meer de heiwerkzaamheden op de bruinvis worden door de in het Activiteitenplan voorgestelde en opgelegde maatregelen afdoende gemitigeerd, door gebruik te maken van waarnemers (MMO, PAM), een ADD en soft- en slow start. Hierdoor zijn de dieren op tijd uit het gebied voordat het heien begint en worden ze op afstand gehouden. Hierdoor wordt voorkomen dat bruinvissen fysieke schade oplopen door het geluidsniveau.</i> <i>Tevens komt door het gebruik van het HSD/bubbelscherm of een werkwijze waarbij relatief weinig onderwatergeluid zal optreden, het geluidsniveau niet boven de 164 dB op 750 meter afstand, wat het gebied verkleint waarbinnen verstoring plaats vindt. Door deze maatregelen is er geen sprake van doden of verwonden van de bruinvis</i>	Geen doorwerking

		<i>en geen effect op de staat van instandhouding van de bruinvis.</i> <i>Door de gehanteerde geluidsnorm geldt dit ook voor de zeehond, door het beperken van het geluidsniveau is er geen sprake van doden of verwonden. Voor de door de werkzaamheden verwachte verstoring van zeehonden is geen vergunning afgegeven omdat het verstoren van de zeehond niet is verboden onder de Omgevingswet.</i> <i>Noordzeeakkoord</i> <i>De maatregelen om invulling te geven aan het Noordzeeakkoord zijn weergegeven in paragraaf 5.4 van de Publiekssamenvatting van het MER.</i> <i>De alternatieven en varianten zijn zoveel mogelijk aangepast om te voldoen aan de afspraken uit het Noordzeeakkoord.</i> <i>Het Aramis initiatief maakt geen onderscheid in wettelijke of bovenwettelijke maatregelen; alles wat realistisch gezien haalbaar is, wordt toegepast.</i> <i>Boven op het mitigeren van negatieve effecten, is (conform afspraak 5.2) specifiek gekeken naar mogelijkheden om binnen het Aramis initiatief een positieve bijdrage te leveren aan de mariene ecologie door middel van Natuurversterkend bouwen. Aramis heeft in overleg en nauwe samenwerking met WUR/SdN/NM maatregelen geformuleerd in het kader van Natuurversterkend bouwen. Deze maatregelen worden door de 3 operators en Aramis geïmplementeerd. Ook zal een monitoringsplan</i>	
--	--	---	--

		<i>worden ontwikkeld om de effectiviteit ervan te kunnen monitoren. Uit de resultaten kan eenieder lering trekken om zo de toepassing en de effectiviteit van maatregelen voor Natuurversterkend bouwen in de toekomst te verbeteren.</i> <i>Afspraak 4.12 heeft specifiek betrekking op de aanwijzing van windenergiegebieden en is dan ook niet van toepassing op het Aramis initiatief.</i>	
2.9	Daarnaast vragen wij hoe de handhaving gaat plaatsvinden van deze mitigerende maatregelen. Zeker voor de zeehonden, daarvan wordt door het Aramis-project 5% van de populatie verstoord, voor zowel gewone als grijze zeehonden. Maar ook voor de zeekoet, die al meer en meer onder druk komt te staan door de uitbreiding van windparken op zee. Een voorbeeld: er is een mitigerende maatregel dat er maximaal 10 knopen buiten de scheepvaartroutes wordt gevaren. Hoe wordt dit gehandhaafd? We vragen een beschrijving in het activiteitenplan van de handhaving van de mitigerende maatregelen.	<i>RVO is naast de vergunningverlening ook verantwoordelijk voor handhaving op vergunningen. Die twee activiteiten zijn strikt gescheiden. De processen binnen RVO zijn zodanig vormgegeven dat de voorschriften in vergunningen de handhaafbaarheidstoets kunnen doorstaan. In de vergunning worden geen afspraken over handhaving opgenomen. Wanneer belanghebbenden van mening zijn dat er verbodsbepalingen (of een vergunningsvoorschrift) worden overschreden, dan kunnen zij een verzoek tot handhaving indienen bij de bevoegde afdeling.</i>	Geen doorwerking

3.	202500028 Gezamenlijke brandweer		
3.1	Het Bestuur van de Gezamenlijke Brandweer (GB) heeft kennis genomen van de ter inzage legging van de ontwerpvergunning voor een aanpassing c.q. uitbreiding van het compressorstation van Porthos aan de Aziëweg, Maasvlakte II. Opmerkelijk is dat u als bevoegd gezag de GB niet direct als belanghebbende heeft geïnformeerd over dit compressorstation. De GB heeft immers een kazerne gelegen binnen de invloedssfeer van het compressorstation. Daarnaast hebben de werkzaamheden m.b.t. de aanleg grote impact op de inzet van onze kazerne. De bouw en de exploitatie van het pompstation hebben direct invloed op de veiligheid van onze medewerkers, de inzetbaarheid van onze kazerne en de repressieve inzet. De GB is tot op heden niet eerder door u geïnformeerd.	<i>Voor zover wordt aangevoerd dat de werkzaamheden met betrekking tot de aanleg van het compressorstation grote impact hebben op de inzet van de kazerne en dat de bouw van het pompstation direct invloed heeft op de veiligheid van de medewerkers en de inzetbaarheid, moet worden opgemerkt dat de aanleg van het compressorstation als zodanig, buiten de reikwijdte van het ontwerpbesluit valt, dat enkel ziet op het in bedrijf nemen van drie extra compressoren binnen het al eerder vergunde compressorstation.</i> <i>Het besluit tot vaststelling van het inpassingsplan "Porthos transport en opslag van CO2" van 16 september 2021 voorziet al in de inpassing van een compressorstation op de betreffende locatie.</i> <i>In het nu voorliggende ontwerpbesluit is slechts aan de orde het in bedrijf nemen van drie extra compressoren. Dit besluit wordt voorbereid met de uniforme openbare voorbereidingsprocedure. Van het ontwerpbesluit is op 19 december 2024 kennisgeving gedaan. Dit is in overeenstemming met artikel 3:12 van de Algemene wet bestuursrecht (Awb). Een wettelijke verplichting om de GB op andere wijze te informeren dan via de kennisgeving, is er niet.</i> <i>Ondanks bovenstaande hechten zowel het ministerie van Klimaat en Groene Groei (KGG) als de initiatiefnemer veel waarde aan betrokkenheid van de omgeving. Daarom heeft op meerdere momenten</i>	Geen doorwerking

		<i>overleg plaatsgevonden. Wij betreuren het dan ook dat de brandweer zich desondanks niet betrokken voelt. Inmiddels is er een aanvullend overleg/proces opgestart met directie van GB om te bespreken hoe de belangen van de GB geborgd kunnen worden en zijn daarvoor diverse acties afgesproken.</i>	
3.2	Omdat de ontwerpvergunning onvoldoende rekening houdt met de hieronder genoemde belangen, zijn wij van mening dat de vergunning in deze vorm niet kan worden afgegeven. Ik verzet mij dan ook tegen de afgifte van deze vergunning.	<i>De aanvraag is getoetst aan Afdeling 8.5 van het Besluit kwaliteit leefomgeving (hierna: Bkl) en de daarin opgenomen beoordelingsregels wat betreft externe veiligheid. De aanvraag voldoet aan de beoordelingsregeling. Hierdoor is er geen reden om de omgevingsvergunning te weigeren. De overwegingen zijn terug te lezen in het onderhavig besluit.</i>	Geen doorwerking
3.3	Het onderhavige pompstation is gelegen in de directe nabijheid van de Prinses Maxima kazerne. Uit de stukken bij de aanvraag blijkt dat een lekkage van CO2 kan leiden tot een verstikkende gifwolk die onzichtbaar en reukloos is. Het resultaat hiervan is dat de kans op overlijden van onze medewerkers hoger is dan de norm en dat tevens de inzetbaarheid van de kazerne op haar veiligheidstaken in het geding is.	<i>Het compressorstation is gelegen op een afstand van circa 1.6 km van de Prinses Maxima kazerne (hierna: kazerne). Zowel het Porthos compressorstation als de kazerne liggen op het industrieterrein Maasvlakte 1 en 2. Voor dit industrieterrein is een risicogebied externe veiligheid vastgesteld en herzien met het besluit van 14 maart 2023 door de Provincie van Zuid-Holland. Dergelijke risicogebieden zijn bedoeld om extra ruimte te kunnen geven aan bepaalde bedrijven met verhoogde externe veiligheidsrisico's. Zo wordt er, gelet op artikel 8.10a eerste lid aanhef en onder c van het Bkl, geen rekening gehouden met het groepsrisico zover dat gebied is gelegen binnen een risicogebied externe veiligheid.</i>	Geen doorwerking

		<i>Bij de aanvraag is voorts een QRA gevoegd die ingaat op de uitbreiding van het compressorstation met de Aramis compressie faciliteiten. Bij het inzichtelijk maken van externe veiligheidsrisico's wordt een tweetal begrippen gehanteerd, het 'plaatsgebonden risico' en de 'aandachtsgebieden'. Het werken met aandachtsgebieden onder de Omgevingswet komt in plaats van de oude verantwoordingsplicht voor het groepsrisico.</i> <i>Een aandachtsgebied voor externe veiligheid omvat het gebied begrensd door de afstand waarbij personen binnenshuis, zonder aanvullende maatregelen, onvoldoende beschermd kunnen zijn tegen de gevolgen van een ongevoen voorval met gevaarlijke stoffen.</i> <i>Met het oog op het voorgaande is de populatie in de omgeving in kaart gebracht. Van de populatie zijn, conform de beoordelingssystematiek, vervolgens uitgezonderd het personeel behorend bij de milieubelastende activiteiten in het gebied. De resterende aanwezigen maken dat een groepsrisico overblijft binnen het aandachtsgebied. Dit is beoordeeld. Onderdeel van de beoordeling is de zelfredzaamheid - of de aanwezigen fysiek en in tijd in staat zijn te vluchten of te schuilen - en de bestrijdbaarheid. Het groepsrisico blijft onder de oriëntatiewaarde.</i> <i>Het is niet juist 'dat de kans op overlijden van medewerkers hoger is dan de norm', zoals wordt gesteld.</i>	
--	--	---	--

		<i>In het bestemmingsplan Maasvlakte 2 zijn voor beperkt kwetsbare en kwetsbare objecten aanvullende bouwkundige eisen gesteld zoals een adequaat functionerend centraal afsluitbaar ventilatiesysteem en lekwerende voorzieningen bij raam- en deuropeningen.</i> <i>Daarbij mag worden verwacht van het brandweerpersoneel in de kazerne, dat zij op de hoogte zijn van de risico's en weten hoe zij moeten handelen bij het ontstaan van een calamiteit. In aanvulling daarop is inmiddels met de brandweer afgesproken dat door de initiatiefnemers de benodigde informatie wordt verstrekt om eventuele leemten in kennis op te vullen.</i> <i>Op en rond het industrieterrein Maasvlakte 1 en 2 zijn naast de activiteiten van het Porthos compressorstation ook andere bedrijven werkzaam met andere gevaarlijke en toxische gassen. De effecten van deze activiteiten reiken ook tot en over de kazerne. Ook met het oog op het scenario dat deze effecten zich voordoen moet het personeel op de kazerne zelfredzaam zijn.</i> <i>In het advies van de Veiligheidsregio Rotterdam-Rijnmond die om advies is gevraagd in onderhavige procedure, is ook gemotiveerd dat van het kazernepersoneel mag worden verwacht dat deze voldoende zelfredzaam zijn. Dit geldt ook voor het personeel van omliggende Seveso bedrijven binnen het risicogebied externe veiligheid.</i>	
--	--	---	--

3.4	Zowel de aanvraag als de bijbehorende ontwerpvergunning houden, tot onze grote zorg, onvoldoende rekening met de belangen van de Gezamenlijke Brandweer.	<i>Zie beantwoording onder 3.2 en 3.1</i>	<i>Geen doorwerking.</i>
3.5	Belang 1: de kans op overlijden van onze medewerkers en bezoekers Onze medewerkers werken niet alleen op de kazerne maar zij wonen daar ook. Men kookt en slaapt op de kazerne. Uit de stukken behorende bij de aanvraag blijkt dat de zelfredzaamheid van de brandweer als mitigerende voorziening wordt gezien. Dit is een onterechte aanname. U toetst aan een norm voor veiligheid die is afgestemd op medewerkers werkzaam bij een risicovol bedrijf. Dan is de essentie dat deze medewerkers aan het werk zijn en dat zij op basis van kennis van de risico's en het dragen van bedrijfskleding de mogelijkheid hebben om, om te gaan met een giftige gaswolk. Naar onze mening wordt daarbij volledig voorbij gegaan aan het feit dat onze medewerkers slapen op de kazerne. U begrijpt dat tijdens de slaap onze medewerkers geen beschermende middelen tot hun beschikking hebben en	<i>De aanwezigheid van medewerkers van de kazerne wordt niet gelijkgesteld met 'bewoning'. In dit geval is het wenselijk bevonden een brandweerkazerne te vestigen in een gebied waar de risico's op calamiteiten überhaupt hoger zijn dan in een gemiddelde woonwijk. Zoals hierboven uiteen is gezet, blijft het risico beneden de oriëntatiewaarde, zou die hier van toepassing zijn. Vanwege de ligging op het industrieterrein zijn er extra bouwkundige eisen aan beperkt kwetsbare en kwetsbare objecten.</i> <i>Bij het slapen in de kazerne biedt het gebouw van de kazerne een mate van bescherming, waardoor het personeel voldoende tijd wordt geboden om gealarmeerd en gewekt te worden en om (evacuatie) maatregelen te treffen.</i> <i>Op deze wijze is geborgd dat het personeel zelfredzaam kan handelen in het geval een calamiteit mocht ontstaan bij het Porthos compressorstation.</i> <i>Ten overvloede wordt opgemerkt dat er gesprekken gaande zijn tussen Aramis, CO2next en Porthos en de GB waarin wordt onderzocht of naast de</i>	<i>Geen doorwerking.</i>

	op dat moment ook niet gekwalificeerd kunnen worden als zelfredzaam. Naast de aanwezigheid van onze ingeroosterde manschappen zijn op de kazerne ook (niet repressief getrainde) externen (burgers) aanwezig. Zij beschikken niet over beschermende middelen. Met deze groep aanwezigen is geen rekening gehouden.	<i>bovenbedoelde bouwkundige voorzieningen het wenselijk is om andere voorzieningen door te voeren om de zelfredzaamheid te vergroten. Daarnaast wordt in samenwerking met de Veiligheidsregio Rotterdam voor de CO2next terminal een bedrijfsnoodplan opgesteld. Onder meer via deze route wordt ook de GB betrokken bij het maken en uitwerken van afspraken.</i> <i>Ten overvloede: voor de Aramis buisleiding, die buiten de reikwijdte van dit besluit valt, wordt de externe veiligheidssituatie besproken met de Brandweer met als doel om de zelfredzaamheid te kunnen verbeteren. Daarbij komen ook mogelijke consequenties op een uitruk aan de orde.</i>	
3.6	Belang 2: de inzetbaarheid van de kazerne Door een gaswolk van CO2 zullen de verbrandingsmotoren niet werken. De inzet van de blusvoertuigen is niet meer gegarandeerd. Alle omliggende bedrijven op de Maasvlakte II houden in hun veiligheidsbeheersysteem rekening met de directe inzet van de kazerne en inzetbaarheid binnen 6 minuten. Die inzet is niet gegarandeerd bij een lekkage van CO2.	<i>In de zienswijze wordt een samenloop genoemd van een tweetal calamiteiten, namelijk een lekkage van CO₂ én een andere calamiteit bij één van de risicovolle bedrijven. De vrees bestaat dat het blusvoertuig dan niet inzetbaar zou kunnen zijn i.v.m. met het zuurstofverdringende effect waardoor de verbrandingsmotoren van het voertuig niet meer werken. Naast het feit dat de kans op zo'n samenloop van twee calamiteiten zeer gering is, is de vrees ongegrond om verschillende redenen. Een voertuig kan nog werken met 30% zuurstof in de verbranding. Daarnaast is het scenario dat een blusvoertuig nodig is voor een calamiteit binnen de contouren van de CO₂ wolk niet aanwezig. Mocht er een CO₂ wolk ontstaan dan kan daar ook geen brand ontstaan; er is</i>	Geen doorwerking

		<i>immers geen zuurstof aanwezig voor de verbrandingsreactie.</i> <i>Bij een calamiteit met een CO₂ lekkage ligt de nadruk op het in veiligheid brengen van mensen. Dit vindt plaats door in gebouwen te blijven, ventilatie uit te schakelen en ramen te sluiten. Dit volgt ook uit het advies van de Veiligheidsregio Rotterdam-Rijnmond.</i>	
--	--	--	--

Indiener	Reactie	beantwoording	Doorwerking in besluiten
	Belang 3: repressieve inzet bij werkzaamheden en exploitatie van de CO2 leiding Met onze kazernes is in algemene zin niet afgestemd over hoe de specifieke inzet van de ploegen moet zijn ingeval van een lekkage van CO2. Kortom, wij verzetten ons tegen afgifte van de vergunning.	<i>Zie beantwoording onder 3.2</i> <i>Ten overvloede wordt opgemerkt dat door de initiatiefnemer het nut van detailafstemming wordt onderkend. Daarom is een overleg georganiseerd tussen GB en de initiatiefnemer. Het overleg heeft inmiddels plaatsgevonden</i>	<i>Geen doorwerking</i>
3.7	Deze zienswijze heeft feitelijk betrekking op de lopende (en nog te starten) projecten met als doel het afvangen, transporteren en opslaan van CO2 in en rondom het Maasvlakte II gebied. Op het moment van schrijven vallen hieronder de projecten: Porthos, Aramis en CO2next.	<i>In deze Nota van Antwoord kan uitsluitend worden ingegaan op de ontwerpbesluiten die recent ter inzage hebben gelegen zoals onderhavig besluit voor de uitbreiding van het Porthos compressorstation.</i> <i>Ten overvloede is er wel aanvullende informatie ter verduidelijking opgenomen in de beantwoording van de zienswijze.</i>	<i>Geen doorwerking</i>

Indiener	Reactie	<i>beantwoording</i>	<i>Doorwerking in besluiten</i>
3.8	Tot slot verwijs ik u naar de in 2019 ingediende zienswijze m.b.t. het CCUS Porthos project, die is geregistreerd onder kenmerk: f2-SN-0006. Deze is als bijlage meegestuurd. Destijds hebben wij al bij uw ministerie ons belang kenbaar gemaakt, echter heeft dit niet geleid tot enige vorm van overleg met de Gezamenlijke Brandweer.	<i>Deze zienswijze valt buiten de reikwijdte van de ontwerpvergunning voor de uitbreiding van het compressorstation die recent ter inzage heeft gelegen en is reeds in een andere procedure behandeld. Momenteel zijn er gesprekken gaande tussen initiatiefnemers Aramis, CO2next en Porthos en de GB waarin wordt onderzocht of naast de aanwezige bouwkundige voorzieningen andere voorzieningen wenselijk zijn om de zelfredzaamheid te vergroten.</i>	

3. Overzicht van wijzigingen

3.1 omgevingsvergunning flora- en fauna activiteit

Ten opzichte van het ter inzage gelegde ontwerp besluit is één wijziging doorgevoerd naar aanleiding van een zienswijze.

- Artikel 11.37 wordt gewijzigd in lid 1 sub d.